

ПРОГНОЗ
фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту основних
сільськогосподарських рослин у господарствах Чернівецької області
в липні 2026 року

Екстремально жарка та суха погода, яка спостерігалася в кінці червня, пришвидшила розвиток сільськогосподарських рослин, сприяла шкідливості фітофагів (особливо сисних), призупинила поширення хвороб. Подальший розвиток шкідливих організмів значною мірою залежатиме від погодних умов.

Високий температурний режим в липні прискорюватиме розвиток фітофагів, збільшуватиме шкідливість окремих комах, зокрема сисних, листогризучих та плодопошкоджуючих видів. Інтенсивний розвиток хвороб у посівах технічних, овочевих культур та у плодових насадженнях очікується за умови випадання рясних опадів. Для того, щоб не допустити масового розмноження шкідників та поширення хвороб, аграріям необхідно систематично проводити обстеження посівів і, в разі виникнення загрози, вчасно захистити рослини.

В липні очікується підвищений рівень чисельності та осередкової шкідливості багатокітних фітофагів - **листогризучих совок** (гамми, капустяної, С-чорної, бавовникової, конюшинової, люцернової, зернової, інших видів). В разі виявлення вогнищ гусениць посіви необхідно захистити дозволеними інсектицидами відповідно до регламентів застосування.

Сприятливими умовами для розвитку гусениць **підгризаючих совок** (озима, оклична та совка іпсилон) будуть температура 20-27°C та відносна вологість повітря 70-95%. Відбуватиметься заляльковування гусениць, яке за помірної зволоженості повітря триватиме 11-14 днів. Можливе утворення

осередків високої чисельності гусениць. Інсектициди доцільніше застосовувати в період виплодження гусениць та появи їх другого віку, коли вони живляться відкрито і найбільш уразливі.

Зернові колосові культури

Хлібні клопи доживлюватимуться у незібраних посівах озимих та ярих зернових культур, під валками скошених хлібів, на диких злаках, після чого відлітатимуть до місць зимівлі. У дозріваючих хлібах шкодитимуть сисні фітофаги - злакова попелиця та пшеничний трипс. Личинки трипсів закінчивши розвиток, опускаються в ґрунт на зимівлю. У злакових бур'янах та колосках ярих зернових культур розвиватимуться літні покоління злакових мух, зокрема шведської. Личинки хлібної п'явиці завершуватимуть свій розвиток, заляльковуючись в ґрунті.

За сприятливих погодних умов на колосі триватиме розвиток фузаріозу, септоріозу, альтернаріозу та оливкової плісені. Шкідливість хвороб особливо посилюватиметься при періодичних опадах. За умови тривалого дощового періоду на колосках розвиватиметься комплекс сапрофітних грибів, що спричинить почорніння колоскових лусочок. Запобігти погіршенню якості зерна від шкідників і хвороб можна збиранням прямим комбайнуванням урожаю в оптимальні строки та доведенням зерна до відповідних посівних та хлібопекарських кондицій.

Кукурудза

У липні в посівах кукурудзи триватиме літ стеблового (кукурудзяного) метелика першого покоління, відкладання яєць, виплодження та живлення гусениць. В разі помірно теплої, вологої погоди (18-30°C та вологість понад 70%) відбуватиметься нормальна життєдіяльність всіх стадій фітофага та формування осередків високої чисельності та шкідливості гусениць. Зниження відносної вологості й аномально високі температури повітря зумовлять часткову або повну загибель яйцекладок та гусениць молодших віків. Під час масового відкладання яєць рекомендується повторний випуск трихограми вогнівочної форми з нормою 50-100 тис.самиць/га. Виробництвом трихограми в області займається відділ біологічного методу захисту рослин Державної

установи «Чернівецька фітосанітарна випробувальна лабораторія Держпродспоживслужби».

За наявності понад 18% рослин з яйцекладками або 6-8% рослин з гусеницями стеблового кукурудзяного метелика або бавовникової совки першого і другого віків необхідно провести обприскування посівів дозволеними інсектицидами.

Личинки західного кукурудзяного жука (діабротика), закінчивши живлення корінням кукурудзи, заляльковуватимуться, відбудуватиметься літ імаго. Жуки пошкоджуватимуть волоть, стовпчики жіночих суцвіть, листя та обгризатимуть молоді качани. При живленні діабротики на генеративних органах зменшується кількість зерен в качані, а в результаті чого знижуватиметься врожайність.

У посівах кукурудзи розмножуватимуться попелиці, бавовникова, інші совки, із хвороб розвиватиметься гельмінтоспоріоз, осередково, за умови проведення неякісного протруєння або при посіві не протруєним насінням - пухирчаста та летуча сажки. Пошкодження качанів гусеницями стеблового кукурудзяного метелика сприятиме ураженню фузаріозом, а шкідливість личинок західного кукурудзяного жука спричинить розвиток корневих гнилей.

Соя

За умов сухої, жаркої погоди липня в посівах сої шкодитимуть павутинний кліщ, трипси, попелиця, клопи, гусениці листогризучих совок. Сисні шкідники сприятимуть поширенню вірусних хвороб. На сході області можлива поява осередків шкідливості гусениць чортополохівки та лучного метелика.

За надпорогової чисельності шкідників: акацієва вогнівка - 1-2 гусениці на кв.м, листогризучі совки - 1-3 гусениці на кв.м, лучний метелик - 4-5 гусениць на кв.м, тютюновий трипс - 10-15 екз. на рослину проводять

обприскування посівів дозволеними інсектицидами.

Підвищена вологість повітря скрізь сприятиме поширенню пероноспорозу, аскохітозу, септоріозу, фузаріозу, білої гнилі, інших грибкових та бактеріальних хвороб.

При виявленні перших ознак хвороб у фазу бутонізації - цвітіння на насіннєвих посівах сої рекомендується проводити обробку рослин розчинами дозволених фунгіцидів.

Соняшник

У посівах соняшника наростатиме чисельність сисних комах: попелиць, клопів, трипсів, цикадок, масове пошкодження якими може призвести до некрозу тканин, зниженню якості врожаю. Вогнищами спостерігатиметься пошкодження рослин гусеницями підгризаючих і листогризучих совок.

В разі заселення рослин соняшнику попелицями понад 20% рослин і наявності на кожній 40-50 екз. та за відсутності ентомофагів перед цвітінням

проводять обприскування рекомендованими інсектицидами.

Тепла погода з частими дощами і рясними росами сприятиме розвитку та поширенню білої та сірої гнилей, пероноспорозу, фомозу, іржі, септоріозу.

За умов очікування епіфітотії гнилей кошиків чи несправжньої борошнистої роси посіви соняшника захищають фунгіцидами.

Рекомендується першу обробку провести на початку цвітіння, другу – через 14 діб після першої.

Картопля та овочі

У плантаціях картоплі, томатів, інших пасльонових культур відбуватиметься заляльковування личинок першого покоління та вихід жуків колорадського жука другого, які спарюватимуться та відкладатимуть яйця. За умов жаркої погоди липня розвиток всіх стадій фітофага прискорюватиметься, відповідно зросте шкідливість жука у посівах середніх і пізніх сортів картоплі. Захищають посіви картоплі обприскуванням одним із дозволених інсектицидів.

У липні капусту скрізь пошкоджуватимуть гусениці капустяної, інших совок, біланів, капустяної молі та попелиці. Продовжуватиме розвиток білокрилка, яка продовжує заселяти все більші площі в області, активно поширюючись і через бур'яни (молочай, лободу, інші).

За надпорогової чисельності

(5 гусениць капустяної совки на кожну з 5% і більше заселених рослин пізньої капусти або 5-10% рослин заселених капустяною попелицею) проводять обприскування одним із дозволених інсектицидів, які будуть ефективними і проти інших шкідників. Всі рекомендовані препарати слід застосовувати разом з прилипачами. Це зменшить витрату робочого розчину та підвищить ефективність захисту рослин капусти.

Розвиток фітофторозу, альтернаріозу картоплі та томатів, залежатиме від погодних умов. Висока відносна вологість повітря, часті дощі, тумани, роси, підвищена температура повітря (22-24°C) вдень та холодні ночі сприятимуть розвитку та поширенню хвороб. Поєднання цих умов може призвести до епіфітотійного розвитку хвороби. При виборі препаратів обов'язково слід чергувати препарати з різними діючими речовинами, щоб не було звикання у патогена хвороби.

На присадибних ділянках на посадках томатів слід застосовувати лише ті пестициди, які дозволені для роздрібного продажу населенню.

У випадку рясних дощів, різких перепадів денних і нічних температур зростатиме ураження огірків та баштанних культур бактеріозом, пероноспорозом, антракнозом, іншими хворобами. Вказані погодні умови також сприятимуть розвитку пероноспорозу цибулі.

Для захисту огірків, цибулі на присадибних ділянках дозволені до застосування фунгіциди, суворо дотримуючись терміну очікування до збору врожаю.

Яблуневі насадження

У плодкових насадженнях розвиватиметься 2-ге покоління яблуневої плодожерки, гусениці якої пошкоджуватимуть плоди яблуні середніх та пізніх сортів та продовжуватиметься розвиток I-го покоління фітофага. Значної шкоди гусениці яблуневої плодожерки завдаватимуть передусім незахищеним садам. Скрізь у зерняткових садах наростатиме чисельність сисних шкідників (попелиць, кліщів, медяниц, щитівок), які висмоктуючи соки, виснажуватимуть дерева і знижуватимуть врожайність. У липні відбуватиметься літ і відкладання яєць метеликами яблуневої горностаєвої молі та розанової листокрутки.

метеликами яблуневої горностаєвої молі та розанової листокрутки.

Посушлива жарка погода сприятиме подальшому розвитку борошнистої роси, передусім на сприйнятливих сортах. Масовий розвиток парші та плодової гнилі продовжуватиметься за теплої погоди з частими дощами та росами.

Зерняткові культури захищають не раніше втрати токсичності пестицидів попереднього обприскування за відлову феромонною

пасткою 3 і більше метеликів яблуневої плодожерки за 7 днів дозволеними інсектицидами з додаванням проти парші, плодової гнилі, борошнистої роси та інших хвороб дозволених фунгіцидів, дотримуючись чергування препаратів.

Головне управління Держпродспоживслужби в Чернівецькій області нагадує, що Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні розміщений на сайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (посилання - <http://surl.li/iiada>).

При роботі із засобами захисту рослин слід дотримуватися діючих Державних санітарних правил «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» ДСП 8.8.1.2.001-98, регламентів застосування препаратів та правил техніки безпеки.